

130.000. számú utasítás 7. §-a példászerűen fel is sorolja. Ilyenek a köz- és magánalkalmazottak, házi- és gazdasági cselédek, ipari bérmunkások stb.

Bér-, illetve szolgálati viszony fenn vagy fenn nem forgása s ehhez képest a kereseti tevékenység önállósága vagy önállótansága mindig csak esetileg állapítható meg.

De ennek elbírálásánál az általános forgalmi adó szempontjából a vonatkozó megállapodás figyelembe vétele mellett a főszempont mindig az, hogy milyen a vállalt munka természete.

A felmerült esetben a cég egy lerakatot létesített s a megállapodás az volt, hogy a céggel szerződő fél a saját neve alatt vegyeskereskedői (szatócsi) iparigazolványt vált ki és ezen iparigazolvány alapján a cég által lerakat céljára bérelt helyiségben vegyeskereskedést nyit, amelyben csak a megbízó cég által bizományba adott árukat árusíthat s ezen tevékenységéért az üzletben eladott áruk eladásából befolyt ellenértékeknek jutalékszerűen megállapított összegei illeti, de kikötöttet, hogy az üzletben szükséges segédmunkaerők beállítása, ezek díjazása, valamint azok illetményeit terhelő közterhek viselése a megbízottat terheli, továbbá sajátjából fizeti a bizományi áruk ellenértéke után kapott díjak után járó általános forgalmi adót is.

A megállapodás ezen irányadó tartalma szerint a felek akarata sem irányult szolgálati szerződésre, hanem megbízás elvállalása forog fenn, amely megbízási jogviszony alapján teljesített szolgálattétel önálló vállalkozás.

Ez kifejezésre jut abban is, hogy a megbízott a jutalékszerűen megszabott díjazása terhére az üzletmenet érdekében segéderőket felfogadni és díjazni és ezek illetményei után járó közterheket is a sajátjából viselni tartozott.

Az ellenérték ellenében teljesített ily szolgálattétel általános forgalmi adó alá eső, önálló kereseti cézzel folytatott munkateljesítménynek minősül.

Biztosító intézetek alkalmazottainak az alkalmi üzletszerzésekért járó jutaléka általános kereseti adó alá-, a szolgálati viszony alapján kötelességszerűen teljesített üzletszerzésekért járó jutaléka pedig az alkalmazottak kereseti adója alá tartozik. (Közigazgatási Bíróság 200. sz. jogegységi megállapodása.) Az önállóan folytatott haszonhajtó foglalkozásból származó jövedelem a K. H. Ö. 2. §-ának 2. pontja alapján általános kereseti adó alá-, a munkaadóval szemben fennálló szolgálati viszonyból származó jövedelem a 3. §. (1) bekezdése alapján az alkalmazottak kereseti adója alá tartozik.

Ezek szerint annak a kérdésnek eldöntésénél, hogy a biztosító intézetek alkalmazottainak üzletszerzési jutaléka a kereseti adó melyik csoportjába tartozik, csak az lehet irányadó, hogy az intézeti alkalmazott az üzletszerzést a szolgálati viszony keretében köteles-e ellátni.

A szolgálati viszonytól független üzletszerzés általános kereseti adó alá tartozó haszonhajtó foglalkozás akkor is, ha azt a biztosító intézet alkalmazottja üzi, ellenben a szolgálati viszony alapján teljesített üzletszerzés nem önálló haszonhajtó foglalkozás és az értekezett járandóság szolgálati illetmény s mint ilyen, az alkalmazottak kereseti adója alá tartozik. (K. H. Ö. 16. §.)

Az adókötelezettség szempontjából tehát azt kell vizsgálni, hogy az üzletszerzés az alkalmazottnak a szolgálati viszony alapján ellátandó teendője-e, vagy azzal a szolgálati teendők ellátásán kívül csak alkalmoszerűen foglalkozik-e. Azon teendők ellátásáért járó állandó és változó természetű járandóság — tehát az üzletszerzési jutalék is, — amelyeket az alkalmazott a szolgálati viszony keretében köteles ellátni, a K. H. Ö. 16. §-a szerint az alkalmazottak kereseti adója alá tartozik, mert ez a jövedelem a szolgálati viszonyból származik, ellenben az alkalmazott által önként teljesített alkalmi üzletszerzésekért járó jutalék általános kereseti adó alá esik, mert annak forrása a szolgálati viszonytól függetlenül üzött haszonhajtó foglalkozás. Ha tehát az üzletszerzés a biztosító intézet alkalmazottjának szolgálati teendője, akkor az üzletszerzési jutalék is szolgálati járandóság és mint ilyen, az alkalmazottak kereseti adója alá tartozik, ha pedig a biztosító intézeti alkalmazott az üzletszerzést csak alkalmilag, a szolgálati viszonytól független mellékfoglalkozásként gyakorolja, akkor ezen önálló haszonhajtó foglalkozásból származó jövedelem után általános kereseti adót köteles fizetni.

A K. H. Ö. 28. §-a világosan rámutat erre a különbségre, amedőn a (2) bekezdésben oly módon rendelkezik, hogy az alkalmazottaknak kifizetett és az alkalmazottak kereseti adójával megadóztatott ügynöki díjakat nem kell kimutatni, mert ezek szolgálati járandóságok, — ellenben azokat az üzletszerzési jutalékokat, amelyek az általános kereseti adó alá tartoznak, az (1) bekezdés alapján ki kell mutatni akkor is, ha azokat a biztosító intézet a saját alkalmazottainak fizette ki, mert ezek nem a szolgálati viszonyból, hanem az adózó fél önálló haszonhajtó foglalkozásából származó jövedelem.

A havonként vagy hetenként rendszeresen kifizetendő illetményeken kívül negyedévenként, félévenként, esetleg évenként kapott illetmény csak akkor vonandó a havi vagy heti illetményektől elkülönítve adó alá, ha az alkalmazott azt a fennálló szabályok vagy megállapodások alapján kapja negyedévenként, félévenként vagy évenként. (Közigazgatási Biróság 202. számú jogegységi megállapodása.) Az alkalmazottak kereseti adója progresszív adó és azt a munkaadó köteles az alkalmazott jövedelméből levonni és beszolgáltatni. A progresszió százalékos emelkedésének érvényesülése céljából az adót a K. H. Ö. 18. §-a szerint a havi vagy heti jövedelem után kell leróni, vagyis az ugyanazon munkaadótól ugyanarra a hónapra vagy hétre bármely elnevezés alatt járó különböző illetményeket